

VAN KEMMELBERG TOT ENSOR

door Roger TIMMERMANS

Kemmelbergstraat nr. 21. Afgebroken. Nog een villa van einde 19de eeuw die plaats moet maken voor een zoveelste flatgebouw.

Door gebrek aan voldoende voorzorgen tijdens de bouwwerken, begint de zijgevel van het aanpalende huis, nr. 19, te verzakken en te scheuren. "Villa Edith", een ontwerp van architect Jean GOBIN, dreigt daardoor onbewoonbaar te worden.

Daarna bekeek ik ook de zijgevel van het andere aanpalende huis, nr. 23, "Flandre Villa" (1889) ontworpen door architect Antoine DUJARDIN. Daar las ik tot mijn grote verwondering, afgedekt door transparante plasticfolie ter bescherming van de gevel, volgende tekst :

TERRAINS A VENDRE
S'ADRESSER A Mr Ls DELBOUILLE
AVENUE LEOPOLD 10

Na gedurende meer dan honderd jaar verscholen geweest te zijn achter een muur, was deze publiciteit, goed bewaard en duidelijk leesbaar, opnieuw te voorschijn gekomen. Voor het nageslacht werd er dan ook een foto van gemaakt. Intussen is deze tekst reeds weer verdwenen achter een nieuwe muur. Wellicht voor nog eens honderd jaar.

De grond van de afgebroken villa maakte deel uit van een terrein dat eigendom was van en te koop aangeboden werd door Notaris DELBOUILLE.

De vrijgekomen gronden, na afbraak van de stadsmuren, plus nog andere terreinen werden te koop gesteld door de Belgische Staat. Door het uitbrengen van het hoogste bod was Notaris DELBOUILLE er eigenaar van geworden. Waarna hij op zijn beurt de percelen doorverkocht.

Verder viel me op dat in dezelfde straat nog meerdere villa's uit de periode 1885-1990 tot nu stand hebben gehouden tussen de nieuwe flatgebouwen. Een paar staan er weliswaar verlaten en troosteloos bij. Wachtend op de slopersploeg ? Andere zijn aan een grondige restauratie- en opknapbeurt toe. Enkele villa's zien er beter onderhouden uit.

Om verdere verloedering van de resterende villa's tegen te gaan, zou men kunnen overwegen om, van overheidswege, premies of subsidies te verlenen aan de eigenaars die hun huisgevel in de oorspronkelijke staat laten herstellen. Een modernere aanpak, aangepast aan de eisen van deze tijd, zou ook moeten kunnen. Zie de geslaagde renovatie van de twee naast elkaar gelegen villa's in de Ijzerstraat nrs. 6 en 8. Ongetwijfeld zorgt zo'n restauratiebeurt voor een belangrijke meerwaarde van het gebouw en voor de opwaardering van de straat in haar geheel. Zo zou toch tenminste gedeeltelijk behouden blijven, wat eens het typisch karakter aan de Kemmelbergstraat gaf.

Met het wegdek dat nog vernieuwd wordt, zou het een prachtige straat kunnen worden, met KONINKLIJKE referenties : bebouwd tijdens de regering van LEOPOLD II, beginnend aan het LEOPOLD I plein, de KONINGstraat dwarsend om te eindigen centraal aan de ALBERT I Promenade, met daarvoor het strand en de zee.

Precies in de periode dat de Rue de Vienne, nu Kemmelbergstraat, tot stand kwam, penseelde James ENSOR een van zijn beroemde meesterwerken, nl. "De Baden van Oostende" (1890). Het tafereel, de badkarren op het strand en de baders in zee, speelt zich af vóór genoemde straat. Waarom zou men dan niet, in hommage aan deze grote Oostendse kunstenaar en met het Ensorjaar in het verschiet (1999), de naam van Kemmelbergstraat kunnen wijzigen in "Baron James Ensorstraat". Een gedroomde gelegenheid toch.

Meteen zou James ENSOR "zijn straat" krijgen in de buurt van een andere beroemde Oostendse kunstenaar, nl. zijn collega-kunstschilder Léon SPILLIAERT, die reeds sedert vele jaren een straat naar zijn naam kreeg.

Eenzaam en verlaten, bijna onopgemerkt door de talrijke wandelaars, tuurt het beeld van James ENSOR, vóór de Venetiaanse Gaanderijen, naar de zee. Weinig zichtbaar, gedeeltelijk weggestoken achter het muurtje, schijnt de buste minuscuul tegenover die enorme gevel op de achtergrond. Het plaatsen van een kunstwerk heeft tot doel dat het zou bekeken worden door de voorbijgangers. Maar hier is dit ontegensprekelijk niet het geval.

Mijn voorstel zou zijn het beeld te integreren in de nieuwe horlogetoren op de Albert I Promenade. Kijkend over de Zeedijk, zou het beter zichtbaar zijn, meer de aandacht trekken en bekeken worden. Zou het tot een straatnaamwijziging komen, dan ziet onze beroemde Oostendenaar meteen hoe het reilt en zeilt in zijn eigen straat, de Baron James Ensorstraat.

Het is misschien hoog tijd, maar waarschijnlijk nog niet te laat om dit voorstel ter studie te nemen als het interessant lijkt.

Bronnen

- Eddy SURMONT. Belle Epoque-villa staat op instorten. Het Laatste Nieuws dd. 16 mei 1997.
- Marc CONSTANDT. Delbouille en Dujardin - Twee pioniers van het Oostendse toerisme (1981).
- Patrick FLORIZOONE. James Ensor - De Baden van Oostende (1996).

DRINGENDE VRAAG i.v.m. DE "BOOT VAN OOSTENDE"

Als post-doctoraat onderzoekster aan het Centre for Maritime Archeology te Roskilde, Denemarken, maak ik een studie van antieke en middeleeuwse scheepsvondsten uit Noordwest en Centraal Europa. In het kader van dit project ben ik geïnteresseerd in het scheepswrak dat in 1952 op de Torhoutsesteenweg 133 te Oostende is gevonden. Een artikel uit het tijdschrift De Biekerf van 1956 beschrijft deze vondst kort. Volgens onze huidige kennis van de geschiedenis van de scheepsbouw zou het wrak eerder vroeg-middeleeuws dan Romeins zijn. Aangezien we weinig weten over vroeg-middeleeuwse scheepsbouw in de lage landen, is dit scheepswrak potentieel van groot belang. Het wrak werd niet opgegraven en bevindt zich nu, volgens de huidige eigenares, onder het huis.

Hiermee wil ik vragen of iemand meer inlichtingen over dit wrak heeft, zoals bijvoorbeeld beschrijvingen, tekeningen of foto's genomen door omstaanders toen het wrak tevoorschijn kwam. Ik zou het erg op prijs stellen als men mij dergelijke gegevens kon toesturen. Gelieve uw antwoord te zenden naar :

Aleydis Van de Moortel
c/o Centre for Maritime Archeology
P.O. Box 317
DK-4000 Roskilde - Denmark